

Møte med hytteeierforeningene 28. desember 2018

- Velkommen og gjennomgang av referatet fra forrige møte, ved ordfører Erik Sletten
- Eiendomsskatt i Trysil kommune, ved rådmann Jan Sævig
- Kort gjennomgang av budsjettet for 2019, ved rådmann Jan Sævig
- Feiing av hytter, ved Midt Hedmark Brann og redningsvesen
- Status bredbåndsutbygging og videre planer, ved næringssjef Gro Svarstad
- Vegnavn
- Fastsetting av neste møte
- Eventuelt

TRYSIL KOMMUNE
-stavgaket foran

Trysil kommunes inntekter i 2019

- Skatt på inntekt og formue 166 mill
- Ordinært rammetilskudd fra Staten 240 mill
- Eiendomsskatt (innkl.Raskiftet) 42 mill
- Annet 21 mill
- Totalt: 469 mill
- Totalt 370 kommuner (av 428) har eiendomsskatt.

TRYSIL KOMMUNE
-stavgaket foran

Alminnelig omtaksering 2018

Gammelt takstgrunnlag fra 2001. Takstgrunnlag skal i prinsippet ikke være mer enn 10 år gammelt. Derfor omtaksering nå – vedtak i kommunestyret i 2017.

- Anbudsinnsbydelse januar 2018
- Leverandør skulle velges februar 2018.
- Formalfeil hos ekstern anbudsledelse førte til forsinkelse. Taksering/besiktigelse i gang etter påske 2018, full drift fra mai 2018.
- To firmaer engasjert:
  - Geomatikk IKT AS (bolig- og fritidseiendommer)
  - Escan AS (næringseiendommer)

TRYSIL KOMMUNE
-stavgaket foran

Volumer som er taksert i 2018

- 2300 boliger
- 6900 fritidsboliger
- 175 eiendommer med påstående skattepliktige bygg
- 1240 landbrukseiendommer med skattepliktige boliger/annekser
- Ca 360 næringseiendommer
- 1870 tomter, forventes redusert til ca 500-1000 etter en gjennomgang – kan beskattes (ikke gjort i Trysil så langt)

TRYSIL KOMMUNE
-stavgaket foran

Lovgrunnlaget for eiendomsskattetaksten

Eskl § 8 A-2 gjelder i prinsippet alle eiendommer:

«Verdet av eiegenomen skal setjast til det beløp ein må gå ut frå at eiegenomen etter si innretning, brukseigenskap og lokalisering kan bli avhenda for under vanlege salstilhøve ved fritt sal.»

**Fra 1.1.-2019: § 4 annet ledd: **kategorien «verk og bruk»
utgår****

«Produksjonsutstyr og –installasjonar skal ikkje reknast med i eiendomsskattegrunnlaget for næringseigedom»

Fra 1.1.2019: § 8 A-2 har fått tilføyelsen:

«Verdet av vindkraftverk, kraftnettet... skal setjast til teknisk verde, eller avkastningsverde når det gir best uttrykk for verdet.»

TRYSIL KOMMUNE
-stavgaket foran

Rammer

For boliger og fritidsboliger:

Massetaksering taksering etter sjablong vedtatt av sakkyndig nemnd

Taksten skal ikke overstige markedsverdien

For næring:

Takseres etter avkastningsprinsippet (kapitalisert leieverdi), eventuelt til teknisk verdi

Verk og bruk:

Skatten for produksjonsutstyret skal trappes ned over 7 år f.o.m. 2019

Kommunene skal kompenseres for omtakseringskostnaden og årlig bortfall av inntekt – «500 mill kr til fordeling i et antall år»

TRYSIL KOMMUNE
-stavgaket foran

Takseringsmetodikk – boliger/fritidsboliger 1)

- m2 prisene for ulike boligtyper er satt i hht oppnådde salgspriser fra 2014-2018, justert for prisstigningen (gjsn 5 % p.a.)
- Sjablong for utregning av eiendomsskattetaksten:

m2-pris x avgiftsareal x arealfaktor x sonefaktor x IF x YF

Avgiftsareal:	Arealene beregnes som BRA etter NS 3940 Våningshus begrenses til 150 m2 BRA Etasjer gis ulik vekt
Arealfaktor:	m2 prisen synker for arealer over gitte terskelverdier
Sonefaktor:	Taksten reduseres etter beliggenhet 5 takstsoner i 2019, redusert fra 23 soner i 2018

TRYSIL KOMMUNE
-stavgjeldet foran

Takseringsmetodikk - boliger/fritidsboliger 2)

- Individuell «taksering» under besiktigelsen ved at indre (IF) og ytre faktor (YF) beskriver eiendommen
- IF: gjelder forhold innenfor eiendomsgrensa, f.eks.:
alder, standard, vedlikehold, tilgang til strøm og vann
- YF: gjelder forhold utenfor eiendomsgrensa, f.eks.:
utsikt, adkomst, avstand til off. vei, nær vei med høy fartsgrense
- Besiktigelse gjennomført ved bruk av nettbrett online til fagsystemet Komtek
  - Avvik fra matrikkelinfo rapportert, mye oppmålingsarbeid
  - Besiktigerne godt mottatt av eierne
  - Besiktigelsen er dokumentert med bilder

TRYSIL KOMMUNE
-stavgaket foran

Eiendomsskattetaksten – bolig/fritidsboliger 3)

- I skattesone 1, Innbygda med nærmeste omegn, ser eiendomsskattetakstene for 2019 ut til å bli i snitt 7 x høyere enn i 2018, de fleste takstene blir 5 x høyere
- Det er hentet inn omsetningsdata for 1400 salg i 2014-2018 Disse brukes for å teste takstene mot oppnådde salgspriser.
- Arealfaktor og sonefaktor brukes aktivt av sakkyndig nemnd for å sikre at taksten ikke overstiger salgsverdien
Jf. Eskl 8 A-2

TRYSIL KOMMUNE
-stavgaket foran

Om eiendomsskatten 1)

- Kommunestyret har **tre virkemidler** for å påvirke/justere eiendomsskatten:
- Lokal reduksjonsfaktor Etter dagens lovgivning: Redusert takstgrunnlag. Står i 10 år.
- Bunnfradrag   Kronebeløp for hver bolig og fritidsbolig
- Promillesats   2-7 promille.
Regjeringen forslår maks 5 promille fra 2020
- Foreløpig er satsen satt til 4 promille i 2019. Vi vil vurdere promillesats, lokal reduksjonsfaktor og bunnfradrag i sak som legges fram til behandling i kommunestyret 26.februar 2019.

TRYSIL KOMMUNE
-stavgaket foran

Om eiendomsskatten 2)

Selv om eiendomsskatten i snitt ikke skal øke, vil noen eiendommer likevel få en viss økning av eiendomsskatten:

- Standardheving m.v. som ikke er hensyntatt tidligere
  - Endringer på eiendommen som ikke har vært fanget opp i matrikkelen tidligere
  - Sammenslåing av skattesoner, fra 20 til 5 soner

TRYSIL KOMMUNE
-stavgaket foran

Om eiendomsskatten -3

Etter dagens lovverk:

Eksempel 1:

Eiendomsskattetakst	3 000 000
Lokal reduksjonsfaktor 50%	<u>-1 500 000</u>
Skattegrunnlag	1 500 000
E-skatt 4 promille	6 000

Eksempel 2:

Eiendomsskattetakst	3 000 000
Lokal reduksjonsfaktor 50 %	-1 500 000
Bunnfradrag	<u>- 500 000</u>
Skattegrunnlag	1 000 000
E-skatt 4 promille	4 000

TRYSIL KOMMUNE
-stavgaket foran

Om eiendomsskatten 4)

- **Lowverket om bruk av lokal reduksjonsfaktor er i endring**
Eiendomsskatteloven er blitt uforutsigbar
- I statlig budsjettforslag for 2020 foreslås statlig reduksjonsfaktor på 30 %
Tanken er at statlig red.faktor skal komme i tillegg til kommunal red.faktor
Vedtas kommunal red.faktor til 50 %, risikeres at samlet red.faktor blir 30+50%
- KSE anbefaler å IKKE vedta lokal reduksjonsfaktor nå
Vent til lovendringen for 2020 er vedtatt (desember 2018)!
- Bedre å bruke høyt bunnfradrag, men bunnfradrag gjelder bare for bolig/fritidsbolig
Kan kompenseres for næring ved å sette promillesatsen lavere for disse
- Prosjektet vil utarbeide flere scenarier til bruk for FS og KS
for avgjørelse i FM / KS i februar 2019 (red.faktor, bunnfradrag, promillesats)

TRYSIL KOMMUNE
-stavgjeldet foran

Framdrift

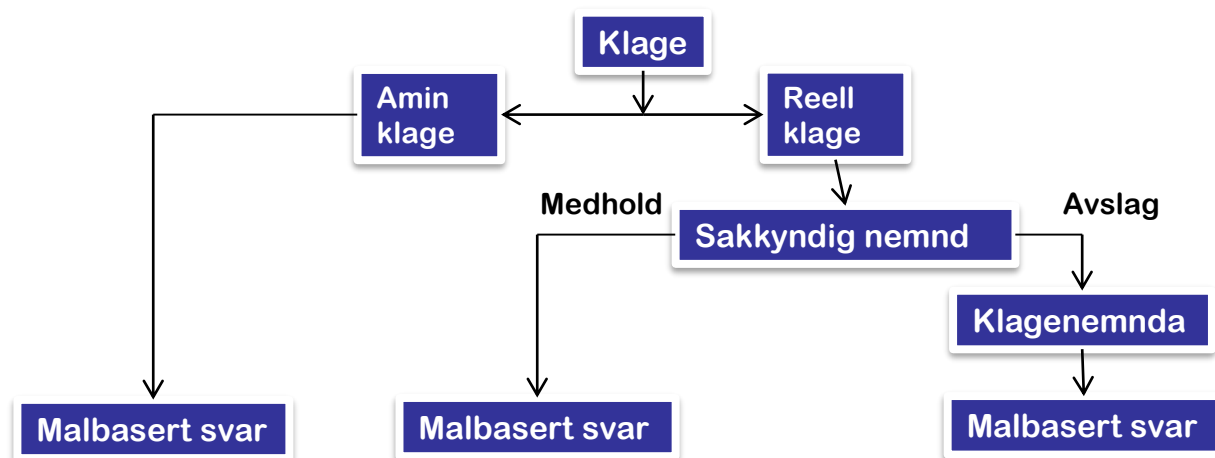
- Besiktigelse og taksering – i all hovedsak ferdig.
- Oppdatering av matrikkel og fagsystem Komtek parallelt med arbeide i felt (fra mai), ferdig november 2018
- Sakkyndig nemnd har forløpende gjort foreløpige takstvedtak
- Endelige takstvedtak 13. desember 2018
- Kommunestyret vedtar eiendomsskattenivået og skatteprovenyet 26.februar 2019
- Orienteringsmøte for klagenemnda januar 2019
- Fyldig informasjon på kommunens hjemmeside fra januar 2019
- Skattelista legges ut 1. mars 2019
- Klagefrist ca. 15. april 2019

TRYSIL KOMMUNE
-stavgaket foran

Om klagebehandlingen 1)

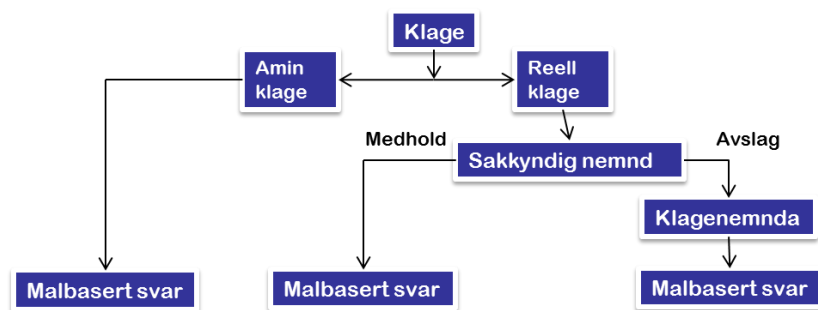
- Klagefristen er min. 6 uker etter utlegging av skattelista
- Utarbeide standardiserte, mal-baserte svar for hver klagekategori + mulighet for individuelle svar
- Størst mulig grad av elektronisk behandling

TRYSIL KOMMUNE
-stavgaket foran

Om klagebehandlingen 2)

- Nemndenes behandling baseres på lovverk, retningslinjer for takseringen, kommunale vedtak og individuelle hensyn
- Administrasjonen forbereder sakene elektronisk og foreslår alternativer for svaralternativer, begrunnelser og henvisning til relevante lover og retningslinjer
- Klagenemnda må som hovedregel reise på befaring før behandlingen
- Kapasitet 20 saker per møte

TRYSIL KOMMUNE
-stavgaket foran

Budsjettgjennomgang 28.12.18

TRYSIL KOMMUNE
-stavgaket foran

Budsjettgjennomgang 28.12.18

- Folketallsvekst – fra 6512 -> 6604 (3 år)
- Rammetilskudd
- Skatteinngang
- Stram økonomi, noe på ubundne d-fond
- Kommuneskog, Eidsiva, Raskiftet
- Eiendomsskatt

TRYSIL KOMMUNE
-stavgaket foran

Utgangspunkt 5.oktober

- Kjører vi videre med nåværende drift vil det «koste» 450,9 mill. kroner.
- De inntektene vi er rimelig sikre på i 2019 tilsvarer 435,1 mill. kroner. (Skatt: 165 mill, rammetilskudd fra staten 239 mill, eiendomsskatt 42 mill ++)
- Betyr at vi går 15,8 mill i minus om vi fortsetter som nå.

TRYSIL KOMMUNE
-stavgaket foran

Løpende grunnlagsendringer i perioden

Sentraladministrasjonen 0

Oppvekst/kultur - 150

+ minoritetsspråklige + 5 skoledager – lærer Jordet –elevveileder-Spesped

Helse og omsorg - 5000

- Redusert tjenestebehov

Forvaltning og teknisk drift 0

Finans + 345

+ lokale lønnsforhandlinger - rente/avdrag – indeks Raskifte

Totalt = - **4805**

TRYSIL KOMMUNE
-stavgaket foran

Prioriterte nye tiltak!!

Bekjempe barnefattigdom	200
Styrket bemanning u-klubb	211
Tilskudd frivillighetssentral	150
Styrking landbruksfond	1000
Grøntarbeid Innbygda	270
Økt kap Innbygda rense.anl	100
Ekstra avsetning idrettsfond	250
Totalt	2181

TRYSIL KOMMUNE
-stavgaket foran

Ikke prioriterte:

• Næringsmedarbeider	603
• ½ stilling museumsmedarbeider	325
• Ekstra åpningstid fritidsklubb	76
• Rådgiver praksisplasser oppl/rekr	217
• Stilling NAV – følge opp akt.plikt	453
• Merkantil stilling barnevern 60%	272
• 50% helsesøster	269
• Stilling knyttet til eiendomsforvaltning	494
• Div teknisk drift	
• Totalt	0

TRYSIL KOMMUNE
-stavgaket foran

Salderingstiltak

1.	PC-er holdes ett år	- 300
2.	ÅTE-samarbeid	0
3.	Complete Controll prosjekt	- 500
4.	Stilling hos økonomi ikke erstattet	- 300
5.	Del av stilling LØP holdes vakant	- 365
6.	Innsparing VO grunnet endret behov	- 1448
7.	Fjerne barnehagegaranti	- 900
8.	Nattevakt samordning	- 3341
9.	Vakanser hjemmetjenester	- 1114

TRYSIL KOMMUNE
-stavgaket foran

Saldering fortsetter

11. Vakanser sykehjemmet	- 511
12. Nedbemanne koordinator enhet hjemmetj	- 320
13. EM-avdeling øker plasser (sammenheng nr.6)	- 2870
14. Salg av tjenester /fakturering	- 400
15. Ekstra inntekter legesenter	- 250
16. Reduksjon støttekontakt	- 480
17. Renholdsstilling Innbygda skole/sykehjem	- 400
18. Sykelønnsreduksjon forvaltn & tekn drift	- 750
19. Minimumsavdrag	- 6000
Totalt	-20249

TRYSIL KOMMUNE
-stavgaket foran

Da får vi:

- Oppstart	15 813
+ Løpende grunnlagsendringer	4 805
- Nye prioriterte tiltak	2 181
Ikke prioriterte	0
+ Salderingstiltak	20 249
= Mindreforbruk – planlagt res	<u>7 060</u>

TRYSIL KOMMUNE
-stavgaket foran

Investeringer – 127 mill

Noen av de større:

- Startlån 8 mill fra Husbanken
- Renovering av Trysil Ungdomsskole
- Slambehandlingsanlegg
- Infrastruktur nytt boligfelt
- Vannmagasin (sv/golfbane)
- Rehabilitering Prestegården
- Jordet Barnehage
- Kjøp av eiendom til barnehage i sentrum
- Utbygging av leilighetsbygg – Bygderberget trinn 1
- Oppgradering av vegnett

TRYSIL KOMMUNE
-stavgaket foran

Hvordan finansiere investeringer?

- Selvkost – betales med kommunale avgifter.
- Startlån – videreformidlet fra husbanken.
- SÅTE – størstedelen av andre kommuner
- Bygderberget – dekkes etter hvert med salg
- Leilighetsbygg – dekkes ved salg eller husleie
- Noe får vi igjen ved moms kompensasjon
- Barnehage i Jordet – økt overføring fra «Skogen»
- «Vanlig lån» – 38 mill

TRYSIL KOMMUNE
-stavgaket foran

Tildeling av offentlige adresser i hytte- områder i Trysilfjellet sør.

- Jfr. Forskrift om eiendomsregistrering (matrikkelforskriften) av 01.10.09 skal kommunen tildele en offisiell adresse til *bygninger, adkomst til bygninger, boliger og andre objekter eller steder som det er viktig å finne fram til* (forskriftens § 49). Det skal tildeles et navn som er entydig innenfor kommunen, og adressen skal *tjene som stedfestingsobjekt og nøkkel til aktuell informasjon i private og offentlige registre og arkiv.*

TRYSIL KOMMUNE
-stavgaket foran

Bakgrunn for «jobben»:

- Hytteområdene i Trysilfjellet har aldri hatt offisielle adresser, og vi var derfor avhengig av å finne en form for adressering som både var entydig i kommunen, og som var egnet til å være forståelig slik at alle kan finne fram.

TRYSIL KOMMUNE
-stavgaket foran

Normal prosedyre:

- Det tildeles vegnavn og nummer. I noen tilfeller kan det være mer hensiktsmessig å knytte husnummer til et avgrenset område.

TRYSIL KOMMUNE
-stavgaket foran

Historikk i Trysilfjellet

- Siden hytteutbyggingen startet i Trysilfjellet sør har hyttene fått tildelt et nummer kronologisk fra nummer 1 og oppover etter hvert som utbyggingen har skjedd. Denne nummereringen er innarbeidet i systemene til Trysilfjell Utmarkslag og de enkelte hytteeiere er kjent med sitt hyttenummer. Vegnavnene som etter hvert ble tildelt internvegene i området sammen med nummereringen var kun til intern bruk og aldri offisielle adresser.

TRYSIL KOMMUNE
-stavgaket foran

Trysil kommune hadde med utgangspunkt i dette 2 alternativer for adressering:

- Beholde prinsippet med vegnavn. Dette forutsatte at en del vegnavn måtte byttes ut, da de allerede var etablert som offisielle vegnavn andre steder i kommunen. I tillegg måtte alle hytter få nye nummer, da det i dette tilfellet var krav om at alle veger skal starte med nummer 1.
- Områdeadressering, dvs. et avgrenset område der det tildeles nummer for hver enhet. Dette forutsatte fjerning av alle vegnavn, men gjorde det mulig å beholde det etablerte nummersystemet.

TRYSIL KOMMUNE
-stavgaket foran

Prosess

- Trysilfjell Utmarkslag var tydelig på at selskapet ønsker alternativ nr.2 .
- Kunne ved alternativ 2 beholde eksisterende nummer, og minst endringer ved dette alternativet.
- Dette alternativet sendt ut på høring til alle grunneiere/utbyggere og hytteierforeninger.
- Få merknader til forslaget.

TRYSIL KOMMUNE
-stavgaket foran

Vedtak i hovedutvalg

- Hovedutvalg for forvaltning og teknisk drift vedtok i møte 27.8.2014 veg- og områdenavn for hytteområdene i kommunen.

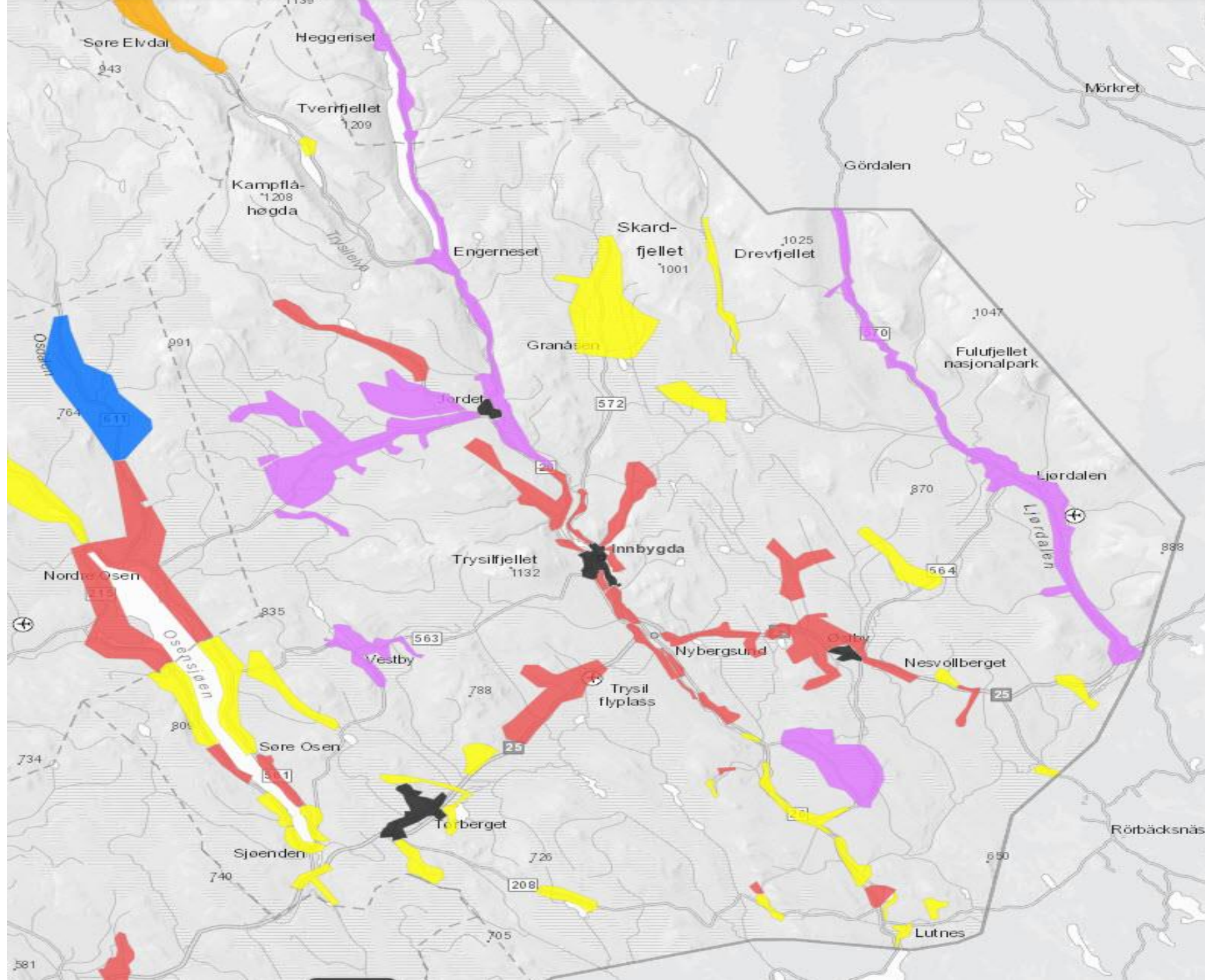
TRYSIL KOMMUNE
-stavgaket foran

Bredbåndsutbygging

- Status bredbåndsutbygging
- Videre planer for utbygging

TRYSIL KOMMUNE
-stavgaket foran

Bredbånd

- Innen nyttår ferdigstilles arbeidene i Jordet, Slettås og Jordet, Innbygda og Tørberget. 1700 husstander har fiberdekning.
- Salg i Støa – Linnes og Landsjøåsen – Galåsen starter desember/januar. Omfatter 420 husstander
- Grendemøter i januar i Ljørdalen (10. januar), Landsjøåsen og Jordet (9. januar)
- Nkom innvilget tilskudd på kr 7.1 mill kr i 2018, dvs klar for utbygging i resten av Trysil, dvs 900 husstander
- Anbudet er lagt ut, med frist for tilbakesending 8. februar 2019

TRYSIL KOMMUNE
-stavgjeldet foran

Bredbåndsutbygging i hytteområder

Kommunens rolle: Tilrettelegger

Hytteeierforening/ildsjeler:

- Kartlegge interesse
- Være kontaktpunkt mot utbygger og kommune

TRYSIL KOMMUNE
-stavgaket foran

SMS with +47 941 95 184

Today 15:02

Hei! Sjøli har vært med i adressegrunnlaget vårt hele tiden. Det var bare kartet hos Fylkeskommunen som ikke var korrekt. Det er korrigert nå. mvh Marianne Fjelltveit - bredbåndskontakten

Heisann!

Så kjekt! Blir fort litt mindre øde å bo der med stabilt bredbånd istedenfor satellitt som forsvinner i dårlig vær osv.

Takk for tilbakemeldingen forresten 😊

Bare hyggelig og helt enig. I dag må vi ha stabilt bredbånd. Kjekt å høre at det er noen som flytter tilbake til Trysil. mvh Marianne

Ja, Sjøli er en perle uten like! Så har alltid hatt et ønske om å flytte tilbake, og når kommunen til og med ordner bredbånd til den avsidesliggende gården føler jeg også at kommunen vil ha folk boende hos seg. Er veldig positivt overrasket!

Bor på Vestlandet nå, og er barnebarnet til han som bor der oppe. Vurderer sterkt å flytte opp dit når jeg er ferdigutdannet som helsefagarbeider om 1,5 år 😊

Spørsmål?

TRYSIL KOMMUNE
-stavgaket foran